

Curs de formació CILMA

Gestió sostenible dels residus

Girona, 10,12, 17 i 19 de juny de 2008

ELS INSTRUMENTS NORMATIUS MUNICIPALS I ELS FISCALS DE SUPORT A LA RECOLLIDA SELECTIVA

Ordenances municipals de recollida de residus

La gestió dels residus que són generats pels ciutadans, així com també els que són generats per les activitats econòmiques realitzades en el terme municipal i que són assimilables als residus domèstics, és una de les competències municipals més bàsiques i està declarada com a un servei públic de prestació obligatòria per l'actual legislació de règim local.

La promulgació de la Llei 6/93 de 15.7 reguladora de residus que, al seu torn, trasllada a la legislació catalana tècniques i normatives internacionals, especialment europees, va introduir un nou repte: l'establiment per als municipis de més de cinc mil habitants (art.47), amb l'aprovació de els modificacions el 2 de juliol del 2008 ja es obligatori com a servei mínim obligatori la recollida selectiva de deixalles i la separació de la brossa orgànica a tots els municipis catalans i l'establiment del servei de Deixalleria. Acompanyant les recollides de paper, vidre i altres que el municipi consideri indicades per la seva importància. Alhora, cal introduir polítiques de reducció, reutilització i reciclatge dels residus.

Les ordenances s'haurien de dividir en quatre títols destinats, respectivament, a:

1	Disposicions generals
2	Recollida selectiva dels residus municipals
3	Recollida selectiva dels residus comercials
4	Recollida selectiva dels residus industrials assimilables a municipals
5	Infraccions i règim sancionador

A continuació exposem alguns articles o observacions a tenir en compte a l'hora de redactar una ordenança de residus.

1. DISPOSICIONS GENERALS

L'objecte

L'objecte és la regulació de les condicions de prestació del servei públic municipal de recollida de residus.

Les ordenances són una norma d'àmbit local complementària a la Llei 6/93 i el DMAH té la potestat de resoldre els dubtes que poden presentar-se al aplicar aquestes ordenances.

L'objectiu

L'objectiu és millorar la qualitat de vida dels ciutadans del municipi, obtenir un alt nivell de protecció del medi ambient i dotar a l'Ajuntament dels mecanismes d'intervenció i control necessaris per a garantir que la recollida dels residus urbans es duu a terme sense posar en perill la salut de les persones i sense perjudicar el medi i, en particular:

- a. Regular les relacions entre l'ajuntament i els ciutadans en matèria de residus municipals, pel que fa a la recollida, tractament i recollida de residus dins el terme municipal.
- b. Fomentar la reducció, la reutilització i la recuperació dels residus amb la finalitat d'evitar la seva disposició final.
- c. Promoure la recollida selectiva integral dels residus (amb particular atenció a la recollida segregada de la matèria orgànica) i el seu trasllat a les instal·lacions de tractament i de recuperació, amb criteris de preservació i millora de la qualitat ambiental.
- d. Promoure el model de gestió de residus escollit pel municipi, per tal de protegir-lo i evitar que cada vegada que variï amb els canvis de govern.
- e. Impedir l'abandonament, l'abocament i, en general, tota disposició incontrolada dels residus municipals.
- f. Promoure l'ús correcte dels contenidors.
- g. Aplicar en l'àmbit de les competències municipals el principi de responsabilitat dels productors i dels distribuïdors de fer-se càrrec dels residus que s'esdevenen dels seus productes.

Definició de residu municipal

Segons la Llei 6/93 els residus que es generen en els domicilis particulars, en els comerços, en les oficines i serveis i els altres residus no perillosos que per la seva naturalesa o composició es poden assimilar als residus domèstics.

Definició residu comercial

Amb la modificació de la Llei 6/93, de 15 de juliol reguladora de residus, es crea el concepte de **residu comercial** i s'estableix una regulació específica per aquests residus amb la finalitat de millorar la seva gestió i garantir que els seus productors i posseïdors assumeixen la total responsabilitat en la gestió, sense perjudici que els ens locals vulguin assumir la seva gestió directa i, així, respectant les seves competències en matèria de residus municipals;

El mateix règim s'aplica per als residus d'origen industrial però que són assimilables als municipals.

La LLIA també incorpora a disposar l'espai per guardar els contenidors de selecció de les deixalles segons la normativa vigent, i condiona l'otorgació de la llicència d'activitat als requeriments de la gestió de residus tan de reducció com de separació com ho ordeni l'ajuntament.

Establiment del servei

Tot ciutadà haurà d'utilitzar el servei municipal de recollida de residus o, un cop requerit, acreditar que n'utilitza un altre de lliure elecció entre els gestors de residus autoritzats.

Gestió del servei

El servei de recollida de residus regulat per l'ordenança serà gestionat per l'Ajuntament mitjançant qualsevol forma de gestió directa o indirecta establerta per la llei. L'Ajuntament ha d'assegurar que el transport i el tractament dels residus generats en el municipi s'efectuïn en les condicions adequades.

Propietat dels residus

L'Ajuntament adquireix la propietat dels residus urbans sempre que li siguin lliurats per a la recollida en les condicions que determina l'Ordenança.

Informar veïns

L'Ajuntament ha d'informar periòdicament als ciutadans sobre el funcionament de la recollida de residus i la seva destinació.

Ordenança fiscal

L'Ajuntament pot establir mitjançant una **ordenança fiscal**, una taxa per a la recollida dels residus, tant domèstics com comercials.

Prohibicions d'abocament incontrolat

Resta absolutament prohibit en tot el terme municipal: fora dels contenidors, solars, abocar residus no ajustant-se a les condicions establertes per l'ordenança.

Mesures per a la prevenció i la reducció de residus:

L'Ajuntament:

- Ha de promoure la prevenció i reducció de residus en aquelles activitats que desenvolupa la mateixa Administració municipal així com en aquelles que hi participi econòmicament.
- Promourà també la prevenció de residus en totes les activitats econòmiques i socials que s'executin al municipi i en els condicionaments en les subvenció que otorgui a entitats i organitzacions,.

- Podrà establir programes de col·laboració dels diferents sectors de l'activitat econòmica destinats al foment de la reducció de residus i la recollida selectiva i podrà establir un règim especial de beneficis fiscals.
- L'Ajuntament promourà l'ús de materials reciclats i de materials d'oficina menys agressius per al medi en els consums i en les activitats públiques i privades.

2. LA RECOLLIDA DELS RESIDUS MUNICIPALS

Els ciutadans estan obligats a lliurar selectivament llurs residus a través de les recollides selectives que es posen a l'abast. No es permesa la mescla de fraccions.

L'Ajuntament es pot negar a recollir els residus que consideri que podien estar evitats o reciclats si s'hagués seguit el procediment oportú. També es pot sancionar.

- L'Ajuntament pot posar un límit de quilos diaris a dipositar en el contenidor.
- Utilització de bosses: Cal que l'Ajuntament estableixi l'obligació de que les bosses que s'han d'utilitzar per a dipositar els residus estiguin homologades per l'Ajuntament. Ex: bosses compostables per a la recollida de FORM.
- Lliurament especial de residus: Els usuaris titulars d'establiments professionals, comercials o de serveis inclosos en l'àmbit del servei municipal hauran de lliurar els residus en les condicions que s'estableixin en aquest Reglament o bé acreditar que disposen d'un sistema privat de recollida de residus.
- Edificis: tant els particulars, com els locals comercials o serveis... han de disposar d'un espai tancat de dimensions suficients per emmagatzemar els residus q produeixen (CTE).
- Recollides especials: L'Ajuntament podrà ordenar que determinats residus urbans que, per les seves especials característiques dificultin o impedeixin el funcionament del servei de gestió de residus, siguin recollits a través d'un sistema específic, o dipositats en el servei de deixalleria .
- Cal anomenar les prohibicions.

3 LES RECOLLIDES SELECTIVES DE RESIDUS MUNICIPALS

Recollida selectiva dels residus urbans: Les recollides selectives tenen com a objectiu recollir, de manera separada, els materials que són fàcilment diferenciables i recuperables o bé que, per la seva important capacitat d'afecció al medi i a la salut, es recomanable una recollida segregada que en permeti un tractament específic.

L'Ajuntament estableix les següents recollides selectives: Brossa orgànica, vidre, paper i cartró, voluminosos i esporga. La resta constituirà la fracció inorgànica, de la qual en podran ser lliurats de forma separada els diferents elements en funció de la instal·lació dels contenidors de recollida específics.

També serà obligatori el lliurament de forma separada, dels residus especials procedents dels usuaris domèstics com els frigorífics i altres aparells que contenen clorofluocarburs, les radiografies, les piles, els medicaments fora d'ús, els fluorescents i llums de vapor de mercuri i els olis usats de consum humà, així com la resta de residus catalogats com a especials i de procedència dels domicilis privats.

També es poden contemplar com a recollides selectives la runa, els animals morts o els cotxes abandonats.

Difusió de les Recollides Selectives: L'Ajuntament ha d'informar als veïns cada vegada que s'efectui un canvi en les RS anteriors o se n'implantin de noves. També ha d'informar als nous veïns del municipi.

A. La recollida selectiva de la matèria orgànica

1.- Què és? residus urbans d'origen vegetal o animal que es produeixen principalment a la cuina de les llars o en els obradors dels establiments d'hostaleria i comerç alimentari, durant la manipulació, preparació i consum dels aliments.

També s'inclou en la fracció orgànica les restes de poda i jardineria dels usuaris del servei fins a un màxim de 100 l diaris.

2.- Finalitat: elaborar compost.

3.- Com són els contenidors on és recull?

4.- Ús dels contenidors de matèria orgànica: Resta prohibit abocar residus que no siguin brossa orgànica i bosses que no siguin compostables.

5.- Foment del compostatge casolà: l'Ajuntament podrà establir incentius econòmics.

6.- L'Ajuntament promou l'ús del compost en les activitats domèstiques, industrials o d'obra pública.

B. La recollida d'esporga

1.- Què és? Les restes de la poda d'arbres i arbustos, les plantes de jardineria domèstica arrencades, la fullaraca...

2.- Finalitat: compostar

3.- Cada Ajuntament podrà posar un volum màxim per abocar l'esporga als contenidors de brossa orgànica. Per a quantitats superiors s'haurà de portar a la Deixalleria o utilitzar algun altre tipus de recollida municipal, si és que està en funcionament (ex recollida d'esporga amb sacs porta a porta,...).

4.- En qualsevol cas, els residus vegetals procedents de la sega de la gespa es dipositaran en els contenidors de la fracció orgànica dels residus.

5. Les restes de la poda de jardins i espais públics, així com les restes vegetals generades pel seu manteniment i per activitats puntuals o extraordinàries, s'han de lliurar al servei municipal de recollida de residus.

6.- En qualsevol cas les restes de la poda i jardineria s'hauran de lliurar al servei municipal o a un gestor autoritzat, llevat del seu reciclatge en origen. En cap cas podran ser eliminades cremant-les ni abocant-les.

C. Recollida de la fracció inorgànica i envasos/ o envasos

1.- Què és? Els residus municipals que no tinguin la consideració de fracció orgànica i dels quals s'ha separat els materials per als quals s'ha establert una recollida selectiva específica constitueixen la fracció inorgànica dels residus municipals. Inclou materials com plàstics i envasos que no siguin de vidre o paper i cartró.

2.- Finalitat: recuperar el màxim de materials reciclables que no disposen d'una recollida selectiva específica.

3.- L'Ajuntament estableix la recollida de la fracció inorgànica (o envasos), que inclou la recollida dels residus d'envasos d'acord amb el que estableix la llei 11/97 d'envasos i residus d'envasos.

4.- Residus d'envasos d'activitats comercials: L'Ajuntament podrà recollir la fracció inorgànica o d'envasos que estiguin dins d'un Sistema Integrat de Gestió.

Altres recollides selectives

D. Recollida de vidre

1.- Què és? La recollida de vidre inclourà la dels residus d'envasos d'un sol ús confeccionats exclusivament amb aquest material. Els envasos retornables no han d'incorporar-se a la recollida de vidre, sinó al cicle del seu retorn.

2.-Envasos de capacitat o mida superior, vidres procedents de la construcció d'edificis, bombetes i altres làmpades i, en general, qualsevol altre objecte no fabricat exclusivament de vidre o de mida superior, seran recollits a través del servei de deixalleria.

3.- Els envasos de vidre objecte de recollida hauran de ser dipositats en els contenidors de vidre pintats de color verd clar i senyalitzats adequadament. Abans del dipòsit el envasos hauran de ser buidats de tot contingut i alliberats de metalls o altres materials com tacs, càpsules o precintes.

4.- L'Ajuntament fomenta la realització de campanyes puntuals, (especialment per Nadal) per a la recuperació d'envasos reutilitzables de cava.

5.- L'Ajuntament fomenta la reutilització d'envasos de vidre en els comerços de la vila.

6.- Els usuaris inclosos dins de l'àmbit del servei municipal diferents dels domèstics que, per les circumstàncies del volum dels residus de vidre generats o per la seva separació geogràfica del circuit municipal de recollida, estigui justificat podran ser obligats a instal·lar un contenidor particular al seu càrrec i a facilitar, al vehicle de recollida, l'accés per al seu buidatge periòdic.

6.- El vidre recollit selectivament serà destinat a la reutilització o al reciclatge com a matèria primera.

E. Recollida de paper i cartró

1.- Què és? fulls, diaris, revistes, llibres o embalatges confeccionats amb paper o cartró de forma exclusiva. No podran ser dipositats objectes de paper o cartró confeccionats junt amb altres materials de difícil separació com, per exemple, brics. El paper i cartró haurà d'estar net d'olis o similars.

2.- Finalitat: reciclatge per a fer pasta de paper.

3.- El paper i cartró haurà de ser plegat i condicionat per l'usuari per ocupar el mínim espai i, un cop reduït, el dipositarà, dins els contenidors de paper i cartró pintats de color blau. No es pot deixar al costat dels contenidors.

5.- L'Ajuntament organitzarà un servei de recollida porta per porta específic per al cartró generat en establiments comercials que generi més de X litres la dia, denominat *recollida de cartró comerç*. El servei consistirà en la recollida domiciliària del cartró originat en els comerços en els dies i hores assenyalats. El comerciant que voluntàriament sol·liciti aquest servei haurà de col·laborar amb el servei plegant i lligant el cartró i dipositant-lo en la porta de l'establiment de forma que no destorbi el pas dels vianants o dels vehicles.

F. Recollida d'objectes voluminosos

1.- Què és? mobles, estris domèstics, matalassos, somiers, trastos vells, frigorífics i altres aparells domèstics que continguin clorofluorocarburs (CFC), i altres materials residuals similars que no poden ser evacuats per mitjans convencionals de recollida per causa de la seva envergadura. Exclusió de qualsevol mena de residus comercials.

2.- Finalitat: la reutilització de mobles i estris vells, recuperar matèries primeres, canalitzar aparells problemàtics (CFC).

3.- La recollida domiciliària dels residus voluminosos s'efectuarà prèvia comanda de l'usuari a l'Ajuntament. Els usuaris del servei hauran de deixar els residus voluminosos en els dies convinguts en la comanda en el punt que se'ls indiqui de la via pública i hauran de vigilar de no destorbar-ne la seva lliure utilització pels vianants i els vehicles.

4.- L'usuari haurà de facilitar, tan com pugui, la prestació del servei, tant el desmuntatge de l'objecte com qualsevol altre. En els casos de dificultats superiors a les normals (+300 Kg de pes o V sup a 2m3), l'Ajuntament podrà negar la prestació del servei domiciliari i l'usuari estarà obligat al transport i dipòsit en la deixalleria.

5.- L'usuari i el gestor del servei procuraran efectuar el menor dany possible als objectes recollits per tal de facilitar-ne la recuperació i reutilització.

6.- Està prohibit deixar abandonats els residus voluminosos a qualsevol lloc.

7.- Un cop lliurat el residu a l'Ajuntament, n'adquirirà la propietat i podrà cedir o promoure la destinació dels objectes a persones amb necessitats socioeconòmiques.

8.- L'Ajuntament fomentarà que els establiments comercials distribuïdors d'electrodomèstics o aparells electrònics es facin càrrec dels vells quan se'n comprin de nous.

G- Recollida de roba i calçat

- 1.- La recollida de roba inclou els vestits, la roba de la casa...
- 2.- L'usuari haurà de dipositar la roba en els contenidors específics i adequadament senyalitzats pel servei municipal dins de bosses tancades. Els usuaris del servei que produeixin gran quantitat de roba hauran de dipositar-la en la deixalleria municipal d'acord amb la seva reglamentació.
- 3.- La recollida municipal de roba la realitza l'empresa o empreses autoritzades per l'Ajuntament. També, l'Ajuntament pot autoritzar recollides excepcionals a aquells col·lectius que incorporin un objectiu social en la recollida.
- 4.- La recollida de roba està destinada principalment a la seva reutilització per persones necessitades o al reciclatge com a matèria primera.

Residus domèstics especials

- 1.- Són residus especials de procedència domèstica, la gestió dels quals és competència de la Generalitat de Catalunya, els següents: els frigorífics i altres aparells que contenen clorofluocarburs, les piles, els medicaments fora d'ús, els fluorescents i llums de vapor de mercuri i els olis usats de consum humà, així com la resta de residus catalogats com a especials i de procedència dels domicilis privats.
- 2.- L'Ajuntament fomentarà que els distribuïdors dels productes que generin els residus especials definits en l'apartat anterior garanteixin la correcta gestió d'aquests residus. S'inclourà, si és necessari, la seva recollida o l'adequació d'un lloc per recollir-los a través d'un contenidor. Aquests distribuïdors que tinguin en dipòsit un contenidor de recollida de residus especials domèstics se'n responsabilitzaran de la custòdia i conservació. Quan estiguin plens hauran de transportar-los a la deixalleria o a un tractador autoritzat.
3. Per altra banda, l'Ajuntament fomentarà la recollida selectiva d'aquests residus mitjançant instal·lacions adequades o el servei de deixalleria.

Altres recollides

Recollida d'animals morts

- 1.- Seran objecte de recollida selectiva els animals domèstics morts de pes igual o inferior a 80 kg que conviuen amb les persones en els habitatges.
- 2.- Aquest servei s'haurà de concertar amb l'Ajuntament, tant si estan dipositats en la via pública com en un habitatge.

Recollida de vehicles abandonats

- 1.- Els vehicles que romanguin estacionats en terrenys de domini i ús públic, més d'un mes amb signes d'abandonament, seran retirats de la via pública i dipositats en el dipòsit municipal.

2.- Els propietaris de vehicles podran manifestar també la seva intenció d'abandonar al vehicle per tal que sigui donat de baixa per a la circulació i gestionat adequadament.

Recollida de runes procedents d'obres menors

1.- Els residus de la construcció i runes procedents d'obres de construcció i reparació domiciliària per a les quals no sigui necessari la redacció de projecte tècnic seran dipositats per l'usuari en la deixalleria municipal d'acord amb la seva reglamentació.

2.- La resta de residus generats en l'execució d'obres, enderrocs i reformes d'habitatges han de comptar amb un sistema de recollida i tractament específic.

La recollida de residus de mercats ambulants, fires i festes

1.- Venda ambulant: Tot venedor ambulant, ha d'especificar la composició, la naturalesa i el volum aproximat dels residus de mercat que produeix per dia.

2. L'Ajuntament té la facultat d'obligar el venedor ambulant que es faci càrrec de la gestió dels seus residus en condicions adequades si el seu volum o la seva composició així ho requereixin. A més l'ha d'obligar a separar els residus segons la seva tipologia.

3.-Fires, festes i actes extraordinaris: L'Ajuntament disposarà dels elements necessaris per a respectar els objectius exposats en aquestes ordenances en les fires i festes que se celebren en aquest municipi.

4. Els serveis tècnics municipals han d'informar de les condicions i de les mesures preses per a preservar la reducció de residus i la recollida selectiva en els esdeveniments que, organitzats per l'Ajuntament o per tercers, tinguin un caràcter puntual o extraordinari, especialment posant o acostant contenidors per les recollides selectives, i oferint el lloguer de la vaixella reutilitzable.

RÈGIM SANCIONADOR

Classificació de les infraccions

1. Tots els usuaris del servei i, en general tots els productors i posseïdors de residus urbans dins del terme municipal , estan obligats al compliment d'aquest Reglament o ordenança.

2. Les infraccions comeses per incompliment de les disposicions previstes en aquesta Reglament estan classificades com molt greus, greus i lleus. Tot això sens perjudici de les infraccions assenyalades per la Llei 6/93 de 15.7 reguladora dels residus.

Infraccions molt greus:

- Exemple: L'abandonament o el trasllat incontrolat de residus perillosos, l'abandonament de qualsevol altra mena de residus, sempre que s'hagi produït un dany o un deteriorament greu per al medi ambient o s'hagi posat en perill greu la salut de les persones, l'ocultació maliciosa de dades aportades als expedients administratius per a

l'obtenció de llicències, autoritzacions, permisos o concessions, la crema o qualsevol altre eliminació incontrolada de residus si fos determinant de danys o perjudicis reals al medi ambient o a la salut de les persones i la reincidència en infraccions greus.

Infraccions greus

- a) - Exemple: l'obstrucció de l'activitat de control o inspectora de l'Ajuntament, l'abandonament, l'abocament o la constitució de dipòsits no autoritzats de residus i deixalles de qualsevol classe efectuats per empreses industrials o de serveis, la no separació en origen i el lliurament al servei de recollida de residus urbans subjectes a recollida selectiva de forma no separada per part d'establiments de serveis o comercials, el lliurament efectuat per establiment industrials, comercials o de serveis de residus urbans sense utilitzar el contenidor o sistema de recollida reglamentari, la utilització del servei municipal per part d'empreses industrials, comercials o de serveis que no tinguin la condició d'usuaris del servei municipal i la reincidència en faltes lleus.

Infraccions lleus

Són infraccions lleus: el retard en el subministrament de la informació requerida sobre els residus produïts, l'abandonament o l'abocament fet per particulars domèstics d'objectes, residus o altres deixalles fora dels llocs autoritzats, manipular, remenar o endur-se, per part de particulars, residus urbans correctament dipositats en els contenidors, dipositar residus fora de l'horari establert. l'ocultació de qualsevol element o la falsedat en les declaracions que constitueixen el supòsit de fet de les subvencions....